С. В. Федоренко,
к. т. н., доцент, доцент кафедри охорони праці і навколишнього середовища,
Київський національний університет будівництва та архітектури,
академік Академії будівництва України

ORCID ID: 0000-0003-1487-6890

Л. О. Василенко,
к. т. н., доцент, доцент кафедри охорони праці і навколишнього середовища,
Київський національний університет будівництва та архітектури
ORCID ID 0000-0003-4201-5481

DOI: 10.32702/2306-6806.2021.11.74

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ, В УСТАНОВАХ ТА ОРГАНІЗАЦІЯХ

S. Fedorenko,
PhD in Technical Sciences, Associate Professor, Kyiv National University of Construction and Architecture, Academician of
academy of building of Ukraine

L. Vasylenko,
PhD in Technical Sciences, Associate Professor, Kyiv National University of Construction and Architecture

WAYS TO IMPROVE THE ORGANIZATION OF LABOR PROTECTION IN ENTERPRISES, INSTITUTIONS AND ORGANIZATIONS

Охорона праці в Україні на сьогодні викликає серйозне занепокоєння. Невід'ємною частиною соціально-економічного розвитку держави є створення безпечних умов праці. Він включає в себе складову державної політики, національної безпеки та державного будівництва, функції органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій, виконавчих органів рад, підприємств.

Людина та її здоров'я — найбільша цінність держави, яка докладає великих зусиль, створюючи умови безпечної життєдіяльності людини як у середовищі мешкання, так і в середовищі праці.

Будь-який вид економічної діяльності повинен бути вигідним суспільству, а також прибутковим у бізнес-секторі, але водночас така діяльність може негативно вплинути на життя та здоров'я її учасників або нанести інші види шкоди, наприклад, моральної, заподіяння шкоди, хвороби, повної втрати працездатності або смерті. Праця на виробництві (за працевлаштуванням), різні види розваг і навіть діяльності, пов'язаної із здобуттям знань, можуть завдати шкоди працівникам. Тому історія і практика довели, що будь-яка діяльність за сучасних умов потенційно небезпечна. Абсолютної безпеки праці немає взагалі, тобто стану усунення всіх небезпек для працівників. Тому роботодавці повинні усвідомлювати необхідність забезпечення безпеки праці, яка здається неможливою без належних методів та інструментів.

A labour protection in Ukraine for today causes a serious disturbance. Inalienable part of socio-economic development of the state is creation of safe terms of labour. He includes for itself the constituent of public policy, national safety and state building, function of organs of executive power, local state administrations, executive branches of advices, enterprises.

The level of safety of any work in public production largely depends on the level of legal support for these issues, that is, from the quality and completeness of the presentation of the relevant requirements in laws and other regulations.

To solve existing problems in the field of labor protection, it is necessary to effective interaction between all public authorities and the public, and implementation of relevant programs at both the state and local levels, improve conditions and health and safety.

Man and his health are the greatest value of the state, which makes great efforts, creating conditions for safe human life both in the environment of residence and in the environment of work.

Comfortable and safe working conditions are among the main factors influencing the productivity and safety of the workforce.

Of course, the issue of workplace safety is multifaceted, complex and very important, because behind it — the life and health of workers. Therefore, safe working conditions in the workplace must become a priority both for the owners of the enterprises, and for the employees hired. After all today, it is more profitable to invest in the creation of safe working conditions, rather than incur huge material costs in the form of penalties, renovation of facilities malfunctioning after accidents, repair of damaged machinery and equipment.

Any type of economic activity should be beneficial to society, as well as profitable in the business sector, but at the same time such activity adversely affect the life and health of its participants or cause other types of harm, such as moral, causing damage, illness, complete disability or death. Work in production (employment), various types of

entertainment and even activities, knowledge-related activities can harm employees. Therefore, history and practice have proven that any activity under modern conditions is potentially dangerous. There is no absolute safety of work at all, that is, the state of elimination of all dangers for employees. Therefore, employers should be aware of the need to ensure labor safety, which seems impossible without proper methods and tools.

It is urgent to improve the system of workplace safety as an important factor in increasing the efficiency of production on the basis of a detailed study of the economic and social social its aspects.

Ключові слова: охорона праці, підприємство, держава, умови праці, державна політика, суспільство.
Key words: labor protection, enterprise, state, working conditions, state policy, society.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

У ринковій економіці вимоги до професійної підготовки працівників стають все вищими, до яких крім професійних навичок відноситься і вміння безпечно працювати. Національна політика в галузі охорони праці базується на головному принципі, що життя і здоров'я працівників мають пріоритет над будь-якими результатами виробничої діяльності. Реалізація цієї політики передбачає реалізацію багатьох заходів щодо підвищення безпеки праці, але головним чином полягає у формуванні методу виховання працівників щодо посилення відповідальності осіб за власну та колективну безпеку у професійній діяльності.

Із розвитком вітчизняної економіки питання охорони праці на підприємствах набуває все більшого значення. Кожен прагне працювати в комфортних та безпечних умовах. Проте не кожен задумується про витрати пов'язані із створенням цих умов, рівнем їх виправданості та обгрунтованістю.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

В Україні чимало науковців вивчають питання новітніх технологій у сфері охорони праці та їх наукове обгрунтування. Цю тематику досліджували такі вчені: В.Г. Грибан, О.В. Негодченко, В.І. Чудовський, А.П. Шумна, Д.В. Зеркалова, І.П. Жигалкіна, С.М. Прилипко та інші [9].

Вдосконалення системи соціально-трудових відносин, запровадження європейських стандартів охорони праці на підприємствах України вимагають подальших досліджень у цій галузі суспільних відносин з метою підвищення рівня економічного та соціального розвитку країни, ефективного використання її трудового потенціалу, підвищення якості життя населення України.

МЕТА СТАТТІ

Метою дослідження є вивчення економічних і соціальних аспектів поліпшення умов та охорони праці на підприємствах, в установах та організаціях.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Державна політика з питань охорони праці в Україні регулюється законодавчими та нормативно-правовими актами, зокрема Законом України "Про охорону праці" від 14 жовтня 1992 р. Цей Закон визначає основні положення щодо реалізації конституційного права громадян про охорону їх життя і здоров'я в процесі трудової діяльності, регулює за участі відповідних державних органів відносини між власником підприємства, установи й організації або уповноваженим ним органом і працівником з питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища і встановлює єдиний порядок організації охорони праці в Україні [4].

У Законі України "Про охорону праці" задекларовані основні принципи державної політики в галузі охорони праці, використання економічних методів управління охороною праці, проведення політики пільгового оподаткування, комплексне розв'язання завдань охоро-

ни праці на основі національних програм з цих питань, досягнень у галузі науки і техніки та охорони навколишнього середовища тощо [10].

Дослідження та вирішення проблем, пов'язаних із забезпеченням здоров'я і безпечних умов праці є одним із найважливіших завдань у розвитку нових технологій та виробничих систем. Визначення можливих причин нещасних випадків на виробництві, професійних захворювань, аварій, вибухів, пожеж, а також формулювання заходів та вимог щодо усунення цих причин, створюють безпечні умови праці. Комфортні та безпечні умови праці є одним із основних факторів, що впливають на продуктивність, безпеку та здоров'я працівників.

Охорона праці — це система правових, соціально-економічних, організаційних технологій, санітарно-лікувально-профілактичних заходів і методів, призначених для захисту життя, здоров'я та працездатності людини під час роботи.

Система управління гігієною та безпекою праці (СУОП) — це сукупність організацій корпоративного управління, які здійснюють цілеспрямовану та заплановану діяльність на основі комплексу нормативних документів для реалізації завдань та управлінських функцій щодо забезпечення здоров'я, безпеки та працездатності, гідних умов праці, запобігання травматизму та професійні захворювання.

Умови праці є складним об'єктивним соціальним явищем, яке формується в процесі праці під впливом взаємозалежних факторів, таких як соціальна економіка, технології, організація та природа, і впливає на здоров'я людей, працездатність, ставлення до праці, рівень життя, розглядає всебічний розвиток людей як головну продуктивну силу суспільства.

Причини, що впливають на умови праці в Україні:

- обладнання не відповідає вимогам гігієни та санітарії, ергономіки чи технічної безпеки;
- моральний та фізичний знос більшості робочого обладнання;
- соціально-трудові відносини, які не стимулюють роботодавців покращувати умови праці в робочому середовищі [7].

З огляду на проблеми в галузі управління охороною праці, на практиці використовуються відповідні механізми, серед яких домінуюче положення посідають методи економічного управління. Економічний метод управління охороною праці в широкому розумінні — це не тільки метод, а й система методів, форм, засобів і заходів, що впливають на безпеку, гігієну праці та стан виробничого середовища з урахуванням економічних законів і економічних інтересів. Інтереси всіх учасників виробничого процесу та суспільства в цілому реалізують головну мету охорони праці: створення безпечних умов праці та охорону життя і здоров'я людей у процесі трудової діяльності.

У внутрішніх документах компанії обов'язково мають бути врегульовані наступні питання:

- Загальні положення системи управління охороною праці на підприємстві.

Рис. 1. Класифікація факторів умов праці

Джерело: узагальнено автором.

— Розробка першочергових та запобіжних кроків для постійного покращення виробничого середовища і встановлення оперативних планів дій для відокремлених підрозділів компанії.

— Інструменти та оцінка ймовірності швидкої адаптації до змінюваних обставин, яких може зазнати компанія. Органи та компетенція відповідальних органів.

— Порядок прийняття та внесення змін до локальних нормативних актів компанії з питань захисту прав співробітників.

— Вимоги до компетентності та навичок співробітників, процедури проведення професійного добору персоналу.

— Засоби збереження і гарантування безперервності виробництва, належний рівень якості технологічних процесів.

У першу групу входять природні (геологічні, біологічні, кліматичні) та соціально-економічні. У другу — виробничі (техніко-технологічні, організаційні, матеріальні, фактори небезпеки механічних пошкоджень, санітарно-гігієнічні, естетичні, господарсько-побутові, ергономічні) та соціально-психологічні.

Міжнародна організація праці (МОП) є однією з багатосторонніх установ, яка успішно виконує свій обов'язок щодо безпеки та здоров'я людей у своїй наглядній роботі.

Частиною мандата МОП є захист працівників від пов'язаних з роботою нездужань, хвороб і травм. Хвороби і травми є неминучими у трудовій діяльності. Головною метою МОП є сприяння можливостям жінок і чоловіків отримати гідну та продуктивну роботу в середовищі свободи, рівності, соціальної безпеки та поваги до людської гідності. Все це ми об'єднуємо в поняття "гідна праця". Гідна праця — це безпечна праця. У свою чергу, безпечна

праця є позитивним фактором підвищення продуктивності праці та економічного зростання.

Як глобальна організація, Міжнародна організація праці відповідає за формулювання та нагляд за міжнародними стандартами праці. МОП співпрацює зі своїми державами-членами, щоб забезпечити дотримання трудових стандартів на законодавчому рівні та на практиці. Важливими положеннями про охорону праці є міжнародні договори та угоди, до яких Україна приєдналася у встановленому порядку.

Переважає більшість міжнародних договорів та угод, в яких бере участь Україна і які більшою або меншою мірою стосуються охорони праці, можна об'єднати в чотири групи:

1. Конвенції, Рекомендації та інші документи Міжнародної Організації Праці;
2. Директиви Європейського Союзу;
3. договори та угоди, підписані в рамках Співдружності Незалежних Держав;
4. Двосторонні договори та угоди [6].

Національна політика України в галузі охорони праці спрямована на створення безпечних та здорових умов праці, запобігання нещасним випадкам та професійним захворюванням. Вона базується на багатьох принципах, основним з яких є пріоритет життя та здоров'я працівників, повна відповідальність роботодавця за створення безпечних та належних умов праці, покращення промислової безпеки, комплексні рішення з охорони праці, соціальний захист працівників, повна компенсація потерпілим від нещасних випадків, виробничих та професійних захворювань. Один із найбільших резервів ефективності виробництва — це вдосконалення методів охорони праці, оскільки виробничі травми визначають значну частину невиробничих втрат працівників.

Охорона праці також є одним із факторів, що забезпечують високу продуктивність праці. Практика довела, що лише за умови забезпечення безпеки можна досягти високої продуктивності праці. Забезпечити безпеку праці на практиці можна шляхом послідовного виконання наступних етапів:

Охорона праці також є одним із факторів, що забезпечують високу продуктивність праці. Практика довела, що лише за умови забезпечення безпеки можна досягти високої продуктивності праці. Забезпечити безпеку праці на практиці можна шляхом послідовного виконання наступних етапів:

1) виявлення небезпек та/або шкідливих виробничих факторів;

2) розташування або усунення факторів впливу;

3) Визначити методи та засоби захисту працівників (засоби колективного чи індивідуального захисту);

4) визначити пільги та компенсації за роботу в несприятливих умовах.

Основним завданням будь-якої галузі економіки є підвищення продуктивності праці. Проте продуктивність залежить від здатності працівників виконувати завдання фізично, фізіологічно та психологічно. Охорона праці може відігравати подвійну роль в інтенсивному виробництві: з одного боку, ігнорування принципу охорони праці може спричинити серйозні порушення умов праці, негативно вплинути на здоров'я працівників, знизити продуктивність, з іншого боку, охорона праці може мати важливе значення для успіху інтенсивного виробництва.

Рис. 2. Форми контролю за станом охорони праці на підприємстві

Джерело: сформовано авторами на основі аналізу.

З метою об'єктивної оцінки умов праці на виробництві проводиться атестація робочого місця. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 1 вересня 1992 р. № 442 атестація робіт за умовами праці проводиться на підприємствах і в організаціях незалежно від форм власності та способів господарювання, серед яких технічні процеси, обладнання, сировина і матеріали, які є шкідливими та небезпечними виробничими факторами. Ці фактори можуть мати несприятливий вплив на здоров'я працівників та їхніх нащадків як зараз, так і в майбутньому.

Організація та виконання запланованих заходів та робіт із забезпечення функціонування охорони праці є чітким регламентуванням відповідальності, взаємодії та загальної діяльності структурних підрозділів, функціональних служб, головних спеціалістів та окремих працівників установи та підприємства. Організація робіт здійснюється шляхом впровадження комплексу організаційно-технічних заходів з урахуванням функціональних обов'язків робітників і службовців, які базуються на охороні праці проєктної документації, відомостей про виробничі травми, експлуатаційних та інших видах перевірок.

В умовах економічної, екологічної та демографічної кризи в Україні надзвичайно складними стали безпека та умови праці більшості вітчизняних підприємств різних форм власності.

Одним із основних показників стану охорони праці є рівень виробничого травматизму та професійних захворювань.

Протягом 2020 року органом правління Фонду надійшло та зареєстровано 40 737 повідомлень про нещасні випадки/гострі професійні захворювання (отруєння). Порівняно з 2019 роком кількість повідомлень про нещасні випадки/гострі професійні захворювання (отруєння) зросла в 7 разів (з 5 820 до 40 737), а кількість повідомлень про нещасні випадки зі смертельним наслідком — на 25,5% (з 1 228 до 1541).

У 2020 році буде 6 646 постраждалих від нещасних випадків на виробництві/гострих професійних захворювань, для цих постраждалих розроблені форми Н-1/П, пов'язані з виробництвом. 393 смертельних випадка. У порівнянні з минулим роком кількість страхових випадків зросла на 51,3% (у 2019 році зафіксовано 4 394 випадки), а кількість смертей зменшилась на 4,1% (з 410 до 393) [12].

Найбільш травматична галузь у 2020 році — охорона здоров'я — постраждали 3 238 осіб, що становить 48,7% від загальної кількості травмованих в Україні. Кількість страхових випадків в області порівняно з 2019 роком зросла в 13,3 рази (з 243 до 3 238).

Кількість ДТП зі смертельними наслідками зросла у 13,6 рази (з 5 до 68) [12].

Через відсутність механізму зацікавленості, системи стимулювання витрачання коштів та жорсткої відповідальності роботодавців залишається велика по-

Рис. 3. Кількість страхових нещасних випадків по регіонах України за 2020 рік (у відсотках до загальної кількості страхових нещасних випадків по Україні)

Джерело: [12].

Рис. 4. Кількість потерпілих від нещасних випадків за даними актів Н-1\П, пов'язаних з виробництвом, за найбільш травмонезбезпечними галузями економіки підприємств, де стався нещасний випадок за 2020 рік (у відсотках до загальної кількості потерпілих від нещасних випадків за даними актів Н-1\П за 2020 рік)

Джерело: [12].

треба у створенні умов, сприятливих для життя та здоров'я на робочому місці. Профілактичні заходи та довгострокове планування не є першочерговими, тому роботодавці економлять на безпеці та гігієні праці, адже фактично не зацікавлені у запобіганні нещасних випадків, які можуть статися. Усі витрати на ліквідацію наслідків несе суспільство, а відшкодування потерпілим несе Український фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.

ВИСНОВКИ

Повністю усунути небезпеку в процесі роботи практично неможливо, покладаючись лише на технічні та організаційні заходи. Безпека здоров'я людини часто визначається лише її поведінкою. Тому за причину попередження травматизму в основному лежить відповідальність керівника, оскільки він відповідає за підбір персоналу для виконання небезпечних видів робіт, на-

вчання, інструктаж і виховання культури охорони праці всього персоналу.

Безпека особового складу безпосередньо залежить від керівника, правильності прийняття ним рішень, вирішального напрямку, спрямованості чистельності та видів сил і засобів, уміння швидко приймати рішення в надзвичайних ситуаціях. Безсумнівно, що безпека праці залежить від рятувальника, його підготовки та сумлінного виконання завдання. Тому безпрецедентно треба керувати в цій системі науково.

Література:

1. Андрієнко В.М. Поняття безпеки праці у системі сучасних економічних досліджень. Електронний журнал "Ефективна економіка". № 10. 2012. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2366>

2. Горюх Н.В. Аналіз способів вдосконалення умов охорони праці на підприємстві. / Вінницький національний технічний університет. URL: <file:///C:/Users/%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%B3/Downloads/1444-5390-1-PB.pdf>

3. Григор'єва О.В., Лаврінченко І.О. Впровадження європейських стандартів охорони праці в діяльність українських підприємств. Електронний журнал "Ефективна економіка". № 6. 2016. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5043>

4. Закон України "Про охорону праці" № 2695-XII від 14.10.1992. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2695-12>

5. Зеленко С.В. Проблеми та перспективи формування обліково-аналітичного забезпечення управління охороною праці на підприємстві. Електронний журнал "Ефективна економіка". № 11. 2012. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1534>

6. Зеркалов Д.В. Безпека життєдіяльності та основні охорони праці: навч. посіб. 2016.

7. Литвин А.Ф. Пріоритетні шляхи вдосконалення умов охорони праці власником на підприємстві. Електронний журнал "Молодий вчений". № 10 (62). 2018. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/10/67.pdf>

8. Млавець Ю.Ю. Охорона праці в галузі. 2017. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/22400/1/%D0%9E%D1%85%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%20%D1%83%20%D0%B3%D0%B0%D0%D1%83%D0%B7%D1%96%20%28%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%20%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9%29.pdf>

9. Ніп'яліди О., Васильчичин О. Сучасний стан охорони праці в Україні у контексті забезпечення її інноваційного розвитку. Електронний журнал "Актуальні проблеми правознавства". № 1 (21). 2020. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38504/1/%D0%9D%D1%96%D0%BF%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B4%D1%96.pdf>

10. Романів Л.В., Бабук І.Б. Охорона праці в Україні: проблеми, досвід, перспективи. Електронний журнал "Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України". № 4 (108). 2014. URL: [http://ird.gov.ua/sep/sep20144\(108\)/sep20144\(108\)_222_RomanivLV,BabukhIB.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20144(108)/sep20144(108)_222_RomanivLV,BabukhIB.pdf)

11. Ткачук К.Н., Зеркалов Д.В., Ткачук К.К., Митюк Л.О., Полукаров Ю.О. Державне управління охороною праці: монографія, вид. Київ. ТОВ "Основа", 2013.

12. Стан виробничого травматизму в Україні. URL: <https://www.sop.com.ua/article/952-stan-virobnichogo-travmatizmu-v-ukrain>

References:

1. Andrienko, V.M. (2012), "The concept of labor safety in the system of modern economic researches", Electronic

journal "Effective Economy", available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2366> (Accessed 25 Oct 2021).

2. Goroh, N.V. (2016), "Analysis of ways to improve the conditions of labor protection at the enterprise", Vinnytsia National Technical University", available at: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/itpf/2016/search/authors/view?firstName=%D0%9D%D0%B0%D1%82%D0%B0%D0%BB%D1%96%D1%8F&middleName=%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B0&lastName=%D0%93%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%85&affiliation=%D0%92%D1%96%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%BD%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%82&country=UA> (Accessed 25 Oct 2021).

3. Grigorieva, O.V. and Lavrinenko, I.O. (2016), "Implementation of European standards of labor protection in the activities of Ukrainian enterprises", Electronic journal "Effective Economy", available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5043> (Accessed 25 Oct 2021).

4. Verkhovna Rada of Ukraine (1992), Law of Ukraine "On Labor Protection", Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2695-12> (Accessed 25 Oct 2021).

5. Zelenko, S.V. (2012), "Problems and prospects of formation of accounting and analytical support for labor protection management at the enterprise", Electronic journal "Effective Economy", available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1534> (Accessed 25 Oct 2021).

6. Zerkalov, D.V. (2016), Bezpeka zhyttiedial'nosti ta osnovy okhorony pratsi [Safety of life and basics of labor protection], Publisher LLC "Osnova", Kyiv, Ukraine

7. Lytvyn, A.F. (2018), "Priority ways to improve the conditions of labor protection by the owner at the enterprise", Electronic journal "Young Scientist", available at: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/10/67.pdf> (Accessed 25 Oct 2021).

8. Mlavets, Y.Y. (2017), "Labor protection in the field of", i/bitstream/lib/22400/1/%D0%9E%D1%85%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%20%D1%83%20%D0%B3%D0%B0%D0%D1%83%D0%B7%D1%96%20%28%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%20%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9%29.pdf (Accessed 25 Oct 2021).

9. Nipialidi, O. and Vasylychshyn, O. (2020), "The current state of labor protection in Ukraine in the context of ensuring its innovative development", Electronic journal "Actual problems of law", available at: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38504/1/%D0%9D%D1%96%D0%BF%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B4%D1%96.pdf> (Accessed 25 Oct 2021).

10. Romaniv, L.V. and Babukh, I.B. (2014), "Labor protection in Ukraine: problems, experience, prospects", Electronic journal "Socio-economic problems of the modern period of Ukraine", available at: [http://ird.gov.ua/sep/sep20144\(108\)/sep20144\(108\)_222_RomanivLV,BabukhIB.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20144(108)/sep20144(108)_222_RomanivLV,BabukhIB.pdf) (Accessed 25 Oct 2021).

11. Tkachuk, K.N. Zerkalov, D.V., Tkachuk, K.K., Mityuk, L.O., and Polukarov, Y.O. (2013), Derzhavne upravlinnia okhoronoiu pratsi [State Department of Labor Protection], Publisher LLC "Osnova", Kyiv, Ukraine

12. Sereda, M.A. (2021), "The state of industrial traumatism in Ukraine", Available at: <https://www.sop.com.ua/article/952-stan-virobnichogo-travmatizmu-v-ukrain> (Accessed 25 Oct 2021).

Стаття надійшла до редакції 03.11.2021 р.